

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

УКРАЇНА В СВІТОВОМУ ІСТОРИЧНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

05 травня 2026 р.

Київ 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ІСТОРИЧНОМУ ПРОСТОРІ»**

05 травня 2026 р.

Київ 2026

УДК 94(477)(063)

Україна у світовому історичному просторі: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 05 травня 2026 р. / під заг. ред. Т.В.Марени. Київ: МДУ, 2026. – 174 с.

Редакційна колегія :

Голова

-

Т.В. Марена, в.о. ректора Маріупольського державного університету,

Члени редколегії:

- **О.П. Рєєнт**, член-кореспондент НАН України, д.і.н., професор, заступник директора Інституту історії України НАН України.
- **Ю.В. Константинова**, к.і.н., доцент, декан історичного факультету.
- **С.В. Новікова**, к.і.н., доцент, заступник декана історичного факультету
- **В.М. Романцов**, д.і.н., професор (відповідальний редактор)
- **С.С. Арабаджи**, к.і.н., доцент
- **В.С. Волоніць**, к.і.н., доцент
- **В.О. Забавін**, к.і.н., доцент
- **В.М. Коробка**, к.і.н., доцент
- **Н.І. Романцова**, д.і.н., доцент
- **Н.Ф. Шипік**, к.і.н., доцент

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна у світовому історичному просторі». В ньому висвітлюються різні аспекти української історії як складової всесвітньої історії, історичного краєзнавства, історичної регіоналістики, культури, актуальні проблеми міжнародних відносин, методики викладання історії в школі.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, магістрантів і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії, культури, зовнішньої політики України, історичного краєзнавства, а також міжнародними відносинами нашого часу.

The collection of scientific papers presents the scientific articles included in the proceedings of the All-Ukrainian research conference «Ukraine in world historical space». It highlights various aspects of the history of Ukraine as a part of the global history, historical regional studies, historical regionalism, culture, as well as acute problems of international relations and foreign policy of Ukraine, methods of teaching history in school.

For researchers, lecturers, postgraduate students, undergraduate and master's students, and all those interested in the history, culture, and foreign policy of Ukraine, historical regional studies, as well as contemporary international relations.

© Маріупольський державний університет, 2026

© Історичний факультет, 2026

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
РЕСНТ ОЛЕКСАНДР , д.і.н., професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу історії України XIX – початку XX ст. Інституту історії України НАН України СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: МЕМОРІАЛІЗАЦІЯ ТА КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ	10
ТЕМІРОВА НАДІЯ , д.і.н., професорка, професорка кафедри історії та археології Донецького національного університету імені Василя Стуса ІСТОРИЧНА ПОЛІТИКА РОСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ АГРЕСІЇ	15
ТОДОРОВ ІГОР , д.і.н., професор, професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Ужгородського національного університету ПОЛІТИКА ЗАХОДУ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ЕТАПИ, ЧИННИКИ ТА НАСЛІДКИ (2014–2025)	20
РАКНОМЕНКО SERGEY , candidate of historical sciences, associate professor of the department of political science and international relations, Mariupol State University; leading researcher, faculty of economics and social sciences, University of Latvia (Riga) CONTESTED HERITAGE AND IDENTITY OF THE AZOV GREEKS: FRAMING THE RESEARCH PROBLEM	31
Секція 1: «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА»	
СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА	
БЕНЧУК ВІТАЛІЙ , доктор філософії, вчитель історії Комунального ліцею "Маріупольський ліцей міста Києва" РОСІЙСЬКІ АТАКИ НА МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ ПІД ЧАС ОБЛОГИ МАРІУПОЛЯ (2022): ДО ПИТАННЯ ПРО ОЗНАКИ ГЕНОЦИДАЛЬНИХ ДІЙ	34
БУТЕНКО АНАТОЛІЙ , громадський активіст, член НСЖУ СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	38
ЗУБЧЕНКО ОЛЕКСАНДР , к.соц.н., доцент, доцент кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету; ПРОКОПЕНКО ОКСАНА , здобувачка ОС “Бакалавр” спец. “Соціальна робота” 4 курсу Маріупольського державного університету СОЦІАЛЬНЕ ВІДЧУЖЕННЯ У РОСІЙСЬКІЙ ОКУПАЦІЇ	39
РОМАНЦОВА НАТАЛІЯ , д.і.н., професорка, професорка кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету РОМАНЦОВ ВОЛОДИМИР , д.і.н., професор, завідувач кафедри історії та археології Маріупольського державного університету ЗАВЕРШЕННЯ ОБОРОНИ «АЗОВСТАЛІ»: ВІЙСЬКОВА ТА ПОЛІТИЧНА ЦІНА ПОРЯТУНКУ ГАРНІЗОНУ МАРІУПОЛЯ	44
РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ	
ВОЙНАРОВСЬКИЙ АНАТОЛІЙ , к.і.н., доцент, доцент кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського ЖМУД НАТАЛКА , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського	51

НАСТРОЇ НАСЕЛЕННЯ ВІННИЧЧИНИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939 – 1941 РР.): ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАНУ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ	
ГАЙДУК СЕРГІЙ , член Національної спілки краєзнавців України ПЕРШІ ПОСЕЛЕНЦІ СЕЛА НОВООЛЕКСІЇВКА (ВОЛНОВАСЬКИЙ Р-Н, ДОНЕЦЬКА ОБЛ.)	57
КОРОБКА ВАДИМ , к.і.н., доцент, доцент кафедри історії та археології Маріупольського державного університету (м. Київ, Україна) КОРОБКА ЮЛІЯ , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету ХАРЛАМПІВСЬКИЙ СОБОР У МАРІУПОЛІ НА СТОРІНКАХ L'ILLUSTRATION 1938 РОКУ: ВІЗУАЛЬНЕ СВІДЧЕННЯ РУЙНУВАННЯ	60
НІКОЛАЄВ ІГОР , д.і.н., завідувач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ДО ПИТАННЯ ЛІКВІДАЦІЇ ОСЕРЕДКІВ УПЛСР (БОРЬБИСТІВ) У КОНТЕКСТІ ПОРАЗКИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 РОКІВ (НА МАТЕРІАЛАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ)	64
ШТОНДА ВЕРОНІКА , здобувачка ОС “Бакалавр” спец. “Історія та археологія” 2 курсу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка САКРАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА КОНСТРУЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ГАЛИЧИНІ ТА БУКОВИНІ (XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)	68
Секція 2: «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА»	
ВОЛОНИЦЬ ВІРА , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри історії та археології Маріупольського державного університету ШИПІК НАТАЛЯ , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри історії та археології Маріупольського державного університету ПРІОРИТЕТИ КОЛГОСПНОГО ЖИТТЯ 1947 РОКУ: ДОСВІД КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ ПРОТОКОЛІВ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ КОЛГОСПНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ КОЛГОСПУ «ЧЕРВОНА ЗІРКА» С. МАЛО-ЯНИСОЛЬ НА ДОНЕЧЧИНІ)	73
ГОРБ ЄВГЕН , запрошений дослідник Французького Центру Досліджень в Гуманітарних і Соціальних Науках (CEFRES), здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спец. “Культурологія” Маріупольського державного університету НАУКОВИЙ ДІАЛОГ АЛЕКСАНДРА БРЮКНЕРА ТА ЛУЦІАНА РИДЕЛЯ У СВІТЛІ ВЗАЄМНОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ	76
ІВАНЮК ОЛЕГ , к.і.н., доцент кафедри історії України, факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка ГЕДЬО ГАННА , здобувачка вищої освіти факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка МІЖ ІМПЕРІЄЮ ТА «ІНШОЮ ДЕРЖАВОЮ»: ЛІВОБЕРЕЖНА УКРАЇНА ПОГЛЯД РОСІЙСЬКИХ МАНДРІВНИКІВ	80
ІВАНЮК ОЛЕГ , к.і.н., доцент кафедри історії України, факультет суспільно-	87

гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка ОСЕТЯНОВА ДАРИНА , здобувачка вищої освіти факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка КРЕМЕНЧУК У ПОДОРОЖНІХ ЗАПИСКАХ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVIII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст.	
НЕМЧЕНКО ВСЕВОЛОД , магістр історії, військовослужбовець ЗСУ ФОТОГРАФІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ІСТОРІЇ ОДНОСТРОЮ РАДЯНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ В ЧАСИ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ (1946–1991)	92
НІКОЛЬЧЕНКО ЮЗЕФ , доцент, доцент кафедри культурології Маріупольського державного університету ДО ПИТАННЯ ДОКУМЕНТНОГО СУПРОВОДУ БЕРЕСТЕЦЬКОЇ БИТВИ	96
ХРОНЕНКО ОЛЬГА , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри культурології Маріупольського державного університету ПЛАЩАНИЦЯ «НАДГРОБНИЙ ПЛАЧ» ЯК ОБ’ЄКТ КУЛЬТУРНОЇ ПАМ’ЯТІ ТА СИМВОЛ НЕЗЛАМНОСТІ МАРІУПОЛЯ	100
Секція 3: «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ ОСВІТИ ТА ПОВСЯКДЕННЯ»	
БУЗУЄВА АНАСТАСІЯ , старша лаборантка кафедри історії та археології Маріупольського державного університету; здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. "Середня освіта. Історія" 1 курс Маріупольського державного університету ФОРМУВАННЯ «РАДЯНСЬКОЇ ЛЮДИНИ» ЧЕРЕЗ ОСВІТУ В ПЕРІОД ЗАСТОЮ (1965–1985 РР.)	104
ГУБСЬКА АЛІНА , здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти спец. "Історія та археологія" 2 курс Маріупольського державного університету МАТЕРІАЛЬНИЙ ПРОСТІР ШКІЛЬНОГО ПОВСЯКДЕННЯ ПОДДІЛЯ У ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1944–1947 РР.)	109
ЗУБКО ОЛЬГА , к.і.н., старша викладачка кафедри історії та археології Донецького національного університету імені Василя Стуса ВІДСУТНІСТЬ ПІДРУЧНИКІВ І ПОСІБНИКІВ З ІСТОРІЇ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО СХОДУ В КЛАСИЧНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	114
КОКОТІХІН ДМИТРО , здобувач 2 курсу третього (освітньо-наукового) рівню вищої освіти, денної форми навчання ОНП «Історія та археологія» Маріупольського державного університету САНІТАРНИЙ СТАН ГІМНАЗІЙ ПОЛТАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.	116
КОПАНЬ АНАСТАСІЯ , докторка філософії, викладачка історії КЗ "Маріупольського" навчально-виховного комплексу "Ліцей-школа" 48 МЕТОДИКА РОБОТИ З ТРАВМАТИЧНИМ МИНУЛИМ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	121
НОВІКОВА СВІТЛАНА , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри історії та археології Маріупольського державного університету ЖІНОЧЕ ПОВСЯКДЕННЯ У МАРІУПОЛІ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.	125

СЕМЕШИН ЕДУАРД , магістр історії, незалежний дослідник КАДРОВА ПОЛІТИКА ДИРЕКТОРА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДМИТРА НУКАЛОВА У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	129
Секція 4 «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ»	
ГОНЧАРЕНКО НАТАЛЯ , здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. "Міжнародні відносини" 2 курсу Маріупольського державного університету ПОСТАТЬ ДОНАЛЬДА ТРАМПА В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА	137
ДОВБИШ НАЗАРІЙ , здобувач ОС “Магістр” спец. Середня освіта. (Історія та громадянська освіта), 1 курсу Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського ЕВОЛЮЦІЯ СКАУТСЬКОГО РУХУ В США ТА ЙОГО РОЛЬ У ГРОМАДЯНСЬКОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ	139
ОТЗЕМКО ОЛЕНА , к.і.н., доцентка, доцентка кафедри історії та археології Донецького національного університету ЖІНОЧА ПЕРІОДИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В США	143
ПАВЛЮК АРТЕМ , здобувач ОС “Бакалавр” спец. “Історія. Психологія” 2 курс Горлівського інституту іноземних мов ВІЙСЬКОВА ОПЕРАЦІЯ «NEPTUNE SPEAR» КРІЗЬ СПОГАДИ МАРКА ОУЕНА	148
ПОГУЛЯЄВ ОЛЕКСАНДР , к.і.н., старший викладач кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського ДИПЛОМАТІЯ СОЛІДАРНОСТІ В БАГАТОСТОРОННІХ ІНСТИТУЦІЯХ: УРОКИ ООН ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	152
Секція 5 «АРХЕОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»	
ЗАБАВІН В’ЯЧЕСЛАВ , к.і.н., доцент, доцент кафедри історії та археології Маріупольського державного університету ПОХОВАННЯ ЗРУБНОЇ КУЛЬТУРИ З КАМ’ЯНОЮ СТЕЛОЮ З КУРГАННОГО МОГИЛЬНИКА КРАСНОГОРІВКА (ДОНЕЦЬКИЙ КРЯЖ)	156
ЛИТВИНЕНКО РОМАН , д.і.н., професор, професор Донецького національного університету імені Василя Стуса; провідний науковий співробітник Інституту археології НАН України ДЖЕРЕЛА ДНІПРО-ДОНСЬКОЇ БАБИНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У ВИМІРІ СУЧАСНОГО ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОДІЛУ	161
НІКОЛЬЧЕНКО ЮЗЕФ , доцент, доцент кафедри культурології Маріупольського державного університету ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛЯ БЕРЕСТЕЦЬКОЇ БИТВИ АРХЕОЛОГІЧНИМ МЕТОДОМ	166

Отже, вдале проведення операції ще раз підтвердило елітарність підрозділу і можливості ССО в сучасних конфліктах для виконання найрізноманітніших завдань. Ця операція показала, що США не забувають злочини, що були скоєні проти їхньої країни, і готові давати непропорційну відповідь на кожну загрозу. Ліквідація Бен Ладена залишається однією з найвідоміших операцій і до сих пір вивчається.

Література

1. Friedman J. Navy SEAL Rob O'Neill Recounts bin Laden's Death. National September 11 Memorial & Museum. URL: <https://www.911memorial.org/connect/blog/navy-seal-rob-oneill-recounts-bin-ladens-death> (дата звернення: 16.03.2026).
2. Owen M., Maurer K. No Easy Day : the autobiography of a Navy SEAL : the firsthand account of the mission that killed Osama bin Laden. Waterville, ME : Thorndike Press, 2012. 381 p.
3. Osama bin Laden Dead. whitehouse.gov. 2011. 2 May. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2011/05/02/osama-bin-laden-dead> (дата звернення: 16.03.2026).
4. Owen M., Maurer K. No Hero : the evolution of a Navy SEAL. Penguin Publishing Group, 2017. 304 p.
5. Clarke M. The Killing of Osama: Easy Operation as a result of Hard Intelligence. Royal United Services Institute. 2011. 6 May. URL: <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/killing-osama-easy-operation-result-hard-intelligence> (дата звернення: 16.03.2026).

ДИПЛОМАТІЯ СОЛІДАРНОСТІ В БАГАТОСТОРОННІХ ІНСТИТУЦІЯХ: УРОКИ ООН ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Погуляєв О.І.

У сучасному нестабільному міжнародному середовищі багатостороння дипломатія відбувається на тлі глибокої невизначеності та гуманітарних криз. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 2022 року стало не лише трагедією для українського народу, але й серйозним викликом для міжнародного порядку. У цьому контексті в дебатах багатосторонніх інституцій, зокрема в Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН), поряд із

почуттями страху, горя та обурення активно проявляється інший емоційно-риторичний ресурс – солідарність. Вона слугує стратегічним інструментом для мобілізації колективних дій, виправдання позицій держав та підтримання віри в ефективність міжнародних інституцій навіть за умов кризи.

Емоційний поворот в дослідженнях міжнародних відносин і дипломатії останніми роками значно розширив розуміння ролі емоцій у світовій політиці. Однак більшість робіт традиційно зосереджувалася на негативних емоціях, таких як страх і гнів. Позитивна майбутньо-орієнтована риторика, пов'язана із солідарністю і надією, залишалася відносно недослідженою в контексті багатосторонньої дипломатії. Важливим внеском у заповнення цієї прогалини стала стаття Е. Бланк [1], яка проаналізувала «дипломатію надії» в дебатах ООН щодо війни в Україні, показавши, як держави риторично визначають спільні цілі, шляхи їх досягнення та агентивність. Цей підхід доповнюється дослідженнями емоційного ландшафту в ООН під час російської агресії в роботі А. Джонса [5], межами емоційної солідарності в європейській політиці в М. Девіда [3] та ролі емоцій провини й бажання «виправити помилки» у західній реакції на вторгнення в Р. Флойда [4]. Історичний вимір стратегічного партнерства України та США розкрито в роботі О. Погуляєва [6], яка підкреслює комплексний характер американської політики щодо зміцнення української державності ще у 1990–1994 рр. Теоретичну основу аналізу формують когнітивна модель надії Ч. Снайдера [7] та ідеї про стале глобальне сподівання в дипломатії К. Костантіну [2].

Метою тез є аналіз дипломатії солідарності як риторичного механізму в багатосторонніх форматах на прикладі дебатів Генеральної Асамблеї ООН (далі – ГА ООН) щодо Резолюції ES-11/1 – першої інституційної реакції на російську агресію. Використовуючи підхід емоційного дискурс-аналізу, ми адаптуємо когнітивну модель Ч. Снайдера (цілі, шляхи, агентивність) для розуміння того, як держави застосовують риторику солідарності для координації дій у кризових умовах.

Теоретичні засади дипломатії солідарності ґрунтуються на визнанні емоцій як стратегічного ресурсу в міжнародних відносинах. На відміну від традиційних раціоналістських моделей риторичної дії, солідарність діє через емоційну логіку, спрямовану на формування спільного бачення майбутнього та мобілізацію акторів. У багатосторонніх інституціях, таких як ООН, де прогрес часто повільний і суперечливий, солідарність виконує процедурну функцію: вона зміцнює інституційну стійкість, підтримує когезію в поляризованому середовищі та генерує імпульс для довгострокової співпраці. Солідарність не є пасивним оптимізмом, а активним наративом, який визначає спільні цілі, пропонує шляхи їх досягнення та стверджує здатність акторів до реальних дій [7, с. 10–12].

Емпіричний аналіз дебатів 11-ї надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН демонструє чітку емоційну структуру виступів держав. Більшість промов розпочиналася з опису гуманітарної катастрофи та засудження агресора (Австрія згадувала «жах немовлят, народжених у бомбосховищах», ЄС – «найтемніші години нашого континенту з часів Другої світової війни») [1, с. 116]. Далі відбувався перехід до риторики солідарності, що переорієнтовувала дискурс на конструктивні перспективи. Держави артикулювали різноманітні цілі: від відновлення територіальної цілісності України та миру до ширших прагнень – відновлення авторитету багатосторонності та реформи ООН, серед яких були Мексика і Нідерланди [2, с. 5].

Особливе місце в риториці солідарності посідає позиція Сполучених Штатів Америки. Як один із ключових співініціаторів скликання надзвичайної сесії, США активно стверджували колективну агентивність і лідерство Заходу в захисті міжнародного права. Американські представники підкреслювали, що агресія Росії є атакою не лише на Україну, але й на фундаментальні принципи Статуту ООН та міжнародного порядку. Риторика Вашингтона поєднувала чіткі цілі (повне виведення російських військ, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України) з конкретними шляхами (підтримка санкцій, військова та гуманітарна допомога, міжнародні розслідування воєнних злочинів) та сильним акцентом на агентивність: «ми стоїмо разом з Україною і будемо продовжувати підтримувати її стільки, скільки буде потрібно» [1, с. 117]. Такий підхід перетворював дебати на демонстрацію трансатлантичної єдності та проекцію глобального лідерства. Уже в процесі становлення української державності 1990–1994 рр. американська політика мала комплексний характер: вона спрямовувалася не лише на ядерне роззброєння, а й на зміцнення суверенітету України, її інтеграцію в міжнародну систему та протидію російському імперському потенціалу, що підтверджується значною фінансовою допомогою та низкою двосторонніх угод [6, с. 45].

Протилежний підхід демонструвала позиція Китаю. Утримавшись від голосування за Резолюцію ES-11/1, китайські представники уникали прямого засудження агресії та акцентували на необхідності врахування «безпекових інтересів усіх сторін», політичного врегулювання та діалогу. Така риторика містила елементи «солідарності» з ідеєю мирного вирішення, але без чіткої підтримки територіальної цілісності України чи колективних санкцій. Натомість Китай пропонував власні амбігні шляхи (переговори без попередніх умов), що відображало стратегію балансування між Росією та Заходом і обмежувало мобілізаційний потенціал солідарності в рамках ООН [1, с. 120].

Шляхи досягнення цих цілей варіювалися залежно від геополітичної позиції: від конкретних пропозицій щодо санкцій, гуманітарних коридорів та міжнародних розслідувань

(наприклад, пропонованих Італією та Польщею) до закликів до переговорів та врахування «безпекових інтересів усіх сторін» (наприклад, пропонованих Китаєм та Болівією) [3, с. 671]. Найважливішим елементом була агентивність – ствердження здатності діяти. Держави підкреслювали власну та колективну суб'єктність («Це тепер залежить від нас, у ГА ООН, де всі мають рівні права голосу» – Грузія), хвалили інституції та обіцяли тривалу підтримку. Таким чином, солідарність функціонувала як риторичний ритуал, що перетворював кризу на платформу для демонстрації єдності та лідерства [5].

Водночас дипломатія солідарності має суттєві обмеження. Не всі держави висловлювали її однаково: Росія взагалі уникала мови миру чи спільного майбутнього, акцентуючи на так званій міфічній «історичній несправедливості». Деякі країни, такі як Південна Африка та Руанда, демонстрували амбівалентність або розчарування, вказуючи на брак врахування «корінних причин» конфлікту та ризик поглиблення розколу. Ці розбіжності свідчать, що ефективність солідарності залежить від її кредитоспроможності, політичної узгодженості та реалізму. Надмірна риторика солідарності без конкретних дій може маскувати бездіяльність і провокувати подальше розчарування [4, с. 1155].

Висновки. Дипломатія солідарності в ООН під час російсько-української війни продемонструвала свою мобілізуючу силу, дозволивши підтримати міжнародний порядок попри параліч Ради Безпеки. Водночас вона виявила структурні обмеження багатосторонніх механізмів. Для України та міжнародної спільноти ключовими уроками є необхідність поєднання емоційної риторики солідарності з конкретними механізмами реалізації, а також активне використання альтернативних форматів (мінілатеральних, двосторонніх) для доповнення ООН. Перспективним напрямом подальших досліджень є порівняльний аналіз еволюції риторики солідарності в часі та її впливу на глобальну громадськість.

Література

1. Blanc E. The Diplomacy of Hope in Multilateral Settings: Lessons from UN Debates on the War in Ukraine // *The Hague Journal of Diplomacy*. 2026. Vol. 21. № 1. P. 114–125.
2. Constantinou C. M., Der Derian J. (eds.). *Sustaining Global Hope: Sovereignty, Power and the Transformation of Diplomacy*. London : Palgrave Macmillan, 2010. P. 1–22.
3. David M. Russia's war on Ukraine: unbottled emotions and the limits of EU solidarity // *Journal of European Integration*. 2024. P. 661–684. DOI: 10.1080/07036337.2024.2363613.
4. Floyd R. Making amends: emotions and the western response to Russia's invasion of Ukraine // *International Affairs*. 2024. Vol. 100. № 3. P. 1149–1168. DOI: 10.1093/ia/iiae066.

5. Jones A. «Waging word wars»: The «emotionscape» of the United Nations Security Council and the Russian war in Ukraine // Political Geography. 2024. Vol. 108. DOI: 10.1016/j.polgeo.2023.103032.
6. Pohuliaiev O. The Priority of U.S. Interests in the Establishment of Ukrainian Statehood (1990–1994) // Society and Security. 2025. № 5(11). P. 39–49. DOI: 10.26642/sas-2025-5(11)-39-49.
7. Snyder C. R. The Psychology of Hope: You Can Get There from Here. New York : Simon and Schuster, 1994. 428 p.